

RIKTLINJE

RUTIN

Dokumentnamn Rutin vid misstanke om missbruk av läkemedel, narkotika och alkohol hos patient/kund			
Framtagen av: Eva-Karin Stenberg MAS	Gäller from: 181001	Gemensam med Regionen: ☐ Ja ☒ Nej	Gäller egen regi: ☒ Ja ☐ Nej Gäller privat regi: ☒ Ja ☐ Nej Gäller intraprenad: ☒ Ja ☐ Nej
Godkänd av: Ledningsgrupp Hemvårdsförvaltning			

Bakgrund

Missbruk är vanligt förekommande i samhället, vid psykisk ohälsa ännu vanligare. Missbruksproblem kan gå oupptäckta under lång tid. Tidig upptäckt och behandling förbättrar prognosen.

Det finns inte några helt säkra tecken på missbruk. Tecken som kan tyda på missbruk: ändrat beteende, ändrade relationer, ångest, depression, humörsvängningar, långdragna diffusa och otydliga somatiska besvär såsom magproblem, sömnproblem, högt blodtryck mm.

Missbruk är känsligt och det kan vara svårt för patient/kund att erkänna missbruk både för sig själv och för andra.

Att ha ett pågående missbruk av läkemedel, narkotika eller alkohol är viktigt för vården att känna till då det påverkar val av behandling och läkemedel.

Vad ska man som personal inom vård och omsorg göra om man misstänker att en patient/kund missbrukar läkemedel, narkotika eller alkohol?

- Man kan själv ta upp frågan med patienten om man känner sig bekväm och tycker att man har den kompetensen.
- Det finns ingen laglig skyldighet att rapportera misstanke om missbruk.
- Du kan rapportera dina misstankar till närmsta chef, sjuksköterska, verksamhetschef eller MAS.
- Man kan också vända sig till socialförvaltningens missbruksenhet för konkreta råd. Denna kontakt tas lämpligast av en chef eller sjuksköterska.

Förslag på vad chef och sjuksköterska kan göra

- Utifrån individuell bedömning prata med patient/kund.
- Ansvarig läkare bör få kännedom om misstankarna då det kan påverka läkemedelsbehandlingen.
- Läkare kan ordinera provtagning utifrån misstanke om missbruk. Urinprov och blodprov kan påvisa droger.
- Behövs en Samordnad individuell plan (SIP) för att hjälpa patient/kund?
- Självtest DUDIT finns på socialstyrelsens hemsida vid misstanke om drogrelaterade problem. Finns i MAS handbok. För män indikerar 6 p eller mer sannolikt drogrelaterade problem. För kvinnor mer än 2p. För yngre personer mellan 16-25 år är det 7p för män och 3p för kvinnor.

- Självtest AUDIT finns på socialstyrelsens hemsida vid misstanke om riskfylld alkoholkonsumtion. Finns också i MAS handbok. Mer än 6p för kvinnor och 8p för män indikerar riskfylld alkoholkonsumtion.

Referensdokument

Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende. Socialstyrelsen 2017.